1893 - 1963

70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J. HEnderson 4-0237, HEnderson 4-0807, УНСоюз: HEnderson 5-6740. Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125, УНСоюз: BArcly 7-6337

РІК LXX. Ч. 132. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 16-го ЛИПНЯ 1963 — 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 16, 1963 No. 132. VOL. LXX.

ВІРЦ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПРОТИ „ПРИМУСОВОЇ РОЗВ'ЯЗКИ" В ЗАЛІЗНИЧНОМУ СПОРІ

Вашингтон. — Виступаючи в телевізійній програмі, переденій у неділю 14 липня ц. р., секретар праці ЗДА В. Віллард Вірц висловив перестогу, що примусова розв'язка проблем, зв'язаних з новим регулямином праці на залізницях і в спорі між залізничними робітниками і компаніями може підірвати у свой основі традиційну у ЗДА інституцію колективних порозумінь. Недостача відповідальности в обидвох сторін — і в керівництва компаніями і в проводу робітничих спілок може привести саме до такої примусової розв'язки, і це було б фатальним прецедентом в подібних конфліктах на майбутнє. В дальшому секретар праці заявив, що навіть і тепер — в цій „пізній годині" ні одна, ні друга сторона не виявляє зусиль ні бажань почати такі чи інші позитивні заходи для полагоди існуючого спору, який малощо не закінчився уже залізничним страйком, що його загроза висить ще й далі над економікою всієї країни. Покликана президентом ЗДА Джаном Ф. Кеннеді шестичленна підкомісія визначила свою першу зустріч в справі устійнення фактичного стану в цьому спорі на понеділок 15 липня і вона до п'ятниці цього тижня мала б випрацювати протягом чотири роки. На підставі звідомлення цієї комісії президент Кеннеді передасть дня 22 липня під розгляд Конгресові свої пропозиції в справі полагоди наявного спору, в якому обидві сторони погодилися переговорювати далі з тим, що страйк буде відкладений до 29 липня, якщо не буде досягнене порозуміння між обома сторонами. Керівництво залізничних компаній вирішило увести в життя з цією датою новий регулямин праці, у висліді якого мали б бути зліквідовані тисячі непотрібних становищ і зайнять в залізничній індустрії. Провідники п'ятьох заінтересованих залізничних уній попередили, що з моментом уведення нового регулямину члени їхніх спілок починають загальний страйк. У своїй промові секретар праці заявив ще, що ні компанії ні спілки протягом років не зробили нічого позитивного в тому напрямку, щоб усунути перестарілі і незадовільні правила існуючого регулямину, які коштують понад 600 мільйонів долярів річно. Водночас із виступом Вірца деякі республіканські сенатори і конгресмени висловилися проти вирішування Конгресом ЗДА того чи іншої примусової розв'язки існуючого в залізничній індустрії спору, зокрема проти пропонованої деким націоналізації залізниць державою.

На овиді зустріч Кеннеді і де Голя та конференція на вершинах

Париж. — Французькі урядові кола бубім-то розпочали дипломатичну акцію, яка змагає до переведення зустрічі між президентом Кеннеді і французьким президентом де Голем. Американські кола бубім-то хотіли б перевести таку зустріч якнайскорше, ні кінець цього літа, ще безпосереднім враженням успішної подорожі президента Кеннеді по Европі, а французькі керівні кола хочуть пересунути зустріч під кінець цього року, коли Франція матиме оперативних 50 бомбовиків „Міраж IV" з французькими атомовими бомбами. Де Голь сподівається, що хоч це маленька частина того атомового арсеналу, що його має Америка, все ж престиж Франції зросте, коли її атомова зброя виявиться доконаним фактом. Водночас західня преса заговорила знову про конференцію „на вершинах", себто зустріч Кеннеді, британського прем'єра та Хрущова, при чому формальною головною причиною такої конференції було б підписання нині договору про припинення атомових детонацій. Загально на Заході вважають, що шанси такого договору дуже зросли. Така зустріч дала б нагоду названим трьом державним керівникам обмірковати найважливіші пункти холодної війни, при чому Хрущов ніби збірається настоювати на „вирішення" справи Німеччини й Берліну — за своєю давньою, для Заходу цілком неприйнятливою рецептою.

Виступ танцювальної групи „Верховина" був атракцією кінця тижня на „Союзівці"

Союзівка, Керговксон, Н. Й. — Кінець минулого тижня на цій відпочинково - виховній оселі Українського Народного Союзу позначився, як і завжди, гарним мистецько - розваговим вечором, що його в суботу 13-го липня влаштувала танцювальна група „Верховина" із місцевості Коговз і Водервліт, стейту Ню Йорку.

Виступав цей ансамбль під проводом свого керівника Михайла Савкова і при фортепіяновому супроводі п-і Ярослави Вілінської. Ансамбль у складі 13 танцюристів — молодих дівчат і хлопців, зодягнених в народні строї — вийшов під загальні оплески численно зібраних гостей і відвідувачів „Союзівки" чотири українські танки, здобуваючи признання своєю справністю і мистецьким виконанням. Як імпресаріо цього вечора виступав відомий артист і рецитатор Ярослав Пінот-Рудакевич, який в перервах між танками виголосив кілька своїх монологів на актуальні теми Ціла імпреза, як також потім і забава, що відбувалася під вільним небом при звуках оркестри „Амор", були сфільмовані кінооператором п. Ярославом Кулиничем.

ЗАПОЧАТКОВАНО ВІДЗНАЧУВАННЯ ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

В неділю, 14-го липня, у Вашингтоні, Ню Йорку, Філядельфії, Питтсбургу, Дітройті, Клівленді, Шикаго та багатьох інших більших і менших містах Америки започатковано відзначування Тижня Поневолених Націй, що його проголосив президент Кеннеді та який почався в неділю 14-го липня і триватиме до суботи 20-го липня включно. В згаданих та в інших місцевостях відбулися відповідні маніфестації, з виступами видатних промовців та артистичних груп. Цьогож дня перед полуднем у багатьох церквах і святинях відправлено Богослуження за і в наміренні поневолених націй. Такі Богослуження відправлялись в численних українських церквах обох обрядів, католицького і православного. В католицьких церквах Філядельфійської архиєпархії відчитувано присвячене справі Тижня Поневолених Націй архипастирське послання ВПреос. Митрополита Кир Амврозія Сенишина. Урочисте відзначення Тижня Поневолених Націй відбулося в Українському Селі — Бавнд Бруку, Н. Дж., де заходом Об'єднання Прихильників УНР та Православної катедри св. Володимира в Ню Йорку була відправлена урочиста Служба Божа і після неї молебен в наміренні українського народу. Відправляли Службу Божу й молебен о. протопресв. Лев Весоловський в сослуженні протодиякона М. Рибачука та диякона І. Ляшенка, які після відправи проголосили многоліттєвіє православним українським митрополитам і архиєпископам, президентові ЗДА, поневоленій Україні й українському народові та президентові УНР в екзилі д-рові Степанові Витвицькому. Голова представництва ВО УНР д-р Є. Приходько та голова ДОБРУС-у інж. А. Гудовський у своїх виступах з'ясували велике значення Тижня Поневолених Націй, після чого присутніми, в кількості понад 300 осіб, між якими були також представники білорусів і козаків, були схвалені відповідні резолюції. Тиждень Поневолених Націй був відзначений також на Оселі Українського Народного Союзу „Союзівка", де в неділю 14-го липня ц. р. душпастир Союзівки впр. о. Любомир Гузар відправив Службу Божу на інтенцію українського народу і виголосив проповідь про значення й вагу Тижня Поневолених Націй. У відправі взяло участь понад півтисячі гостей і відвідувачів Союзівки прибулих автами і автобусами з усіх сторін ЗДА і Канади.

Рокефеллер атакує „радикальну правицю"

Ню Йорк. — Губернатор нюйоркського стейту Нелсон Рокефеллер передав для опублікування свою заяву, спрямовану проти тоталітаристичних правих тенденцій і намагань застосувати тактику застрашування своїх політичних опонентів, виявлених на конференції Федерації молодих республіканців, що відбулася в Сан Франціско в днях 26 і 27 червня ц. р. В цій заяві Рокефеллер ствердив, що республіканська партія знищить сама себе, якщо вона прийме пропоновані під час цієї конвенції для застосування у виборчій кампанії 1964 року ідеї й гасла, які поставлять проти партії не тільки усе негритянське населення, але також й інші національні групи у ЗДА. Водночас із цим Рокефеллер заявив, що він докладе всіх зусиль, щоб побороти ці небезпечні для ЗДА праві й екстремічні тенденції. В політичних колах вважають, що заява Рокефеллера спрямована проти сен. Беррі Голдвотера.

Табір для дівчат на дитячій оселі УНС закінчився концертом для батьків

Союзівка, Керговксон, Н. Й. — В суботу 13 липня тут на дитячій оселі Українського Народного Союзу відбулося закриття табору для дівчат, що тривав повних три тижні, від 23 червня і що в ньому взяло участь понад 40 дітей. Відбувався цей табір під керівництвом п-ні Ярослави Сенилик, який у її виховній праці допомагало вісім впорядниць. На закінчення цього перебування в таборі дівчата влаштували концерт — показ свого знання і вміння для численно зібраних батьків і представників головного уряду УНСоюзу. Збіравшися струнким рядами на таборовій площі „Львова", діти вивели своїми силами п'ятнадцять пісень, деклямацій і вправ усе українською мовою і — про Україну. На закінчення, гарної і справно виведеної програми промовили п-ні Ярослава Сенилик, дякуючи батькам за довір'я до влаштовувачів УНС дитячих таборів і проводові УНСоюзу за вможливлення їх відбування й щиру опіку над ними. Від голов. екзекутиви УНС промовляв головний касир Роман Слободян, який разом з головним радним Іваном Оденинським та ред. Б. Кравцевим взяв участь у цьому попис дітей. У своїй промові підкреслив п. Р. Слободян, що дитяча оселя на Союзівці здобула вже не тільки признання за свою виховну працю, але також широкий розголос і серед українців у вільному світі і в краю, де напілі люди радіють тим, що поза межами України українські діти вчаться любити свою рідну культуру й мову. Закінчено цю імпрезу спущенням американського й українського прапорів і відспіванням пісні „Гей, у лузі". Зараз на другий день, в неділю 14 липня відбулося на цій дитячій оселі і під керівництвом п-ні Ярослави Сенилик відкриття хлоп'ячого табору, який триватиме також три тижні.

Совєти виступили з новою гострою атакою проти комуністичного Китаю

Москва. — Московська „Правда" виступила в минулу суботу 14-го ц. м. з „Одвертим листом" до китайських комуністів, який зайняв повних чотири сторінки тієї газети, переданий — зрештою — негайно в цілості московськими кореспондентами „Ню Йорк Таймсу". Формально, цей „Одвертий лист" є ніби відповіддю большевиків на комуно - китайського листа до ЦК партії СССР з 14-го червня цього року. Совєти того китайського листа спершу засекретили а за поширювання його російського тексту видалили п'ятьох членів комуно - китайської амбасади. Тепер вони одночасно оприлюднили в „Правді" й того китайського листа. Таким чином підсовєтські громадяни вперше дізналися про гостроту совєтсько - китайського конфлікту, про який до цього часу знали дуже мало. Большевики палко боронять у тому теперішньому відкритому листі концепцію мирного співіснування, доказуючи водночас, що вона не є відреченням від марксо - ленінського завдання та від остаточної цілі панування комунізму у всьому світі. Зокрема, вони покликуються як на доказ можливости такого „співіснування" — на совєтсько - американське минулорічне порозуміння в справі Куби. Большевики заявляють, проте, що їхня теорія співіснування стосується держав і урядів, а не кляс і не ідеології. Водночас вони закидають китайським комуністам, що ці останні хочуть розпутати атомову війну без уваги на сотні мільйонів жертв та що китайські комуністи злобно й фальшиво перекручують совєтську політику. Москва закидає теж Пейпінгові чорну невдячність за всі добра, що їх вона зробила для китайської комуністичної революції та для комуністичного режиму в Китаї. Ця нова одверта гостра й велика атака большевиків проти китайських комуністів в тому часі, коли в Москві переводиться совєтсько - китайська нарада, розцінюється західніми кореспондентами як засіб для зміни конференції з тактичних позицій... відсутні ... — до „ідеологічних" розбіжностей, є виразно зовсім заповіддю зірвання тієї конференції.

Папа Павло VI висилає делеґацію на ювілей московського патріярха Алексея

Рим. — З Ватикану повідомлено, що Папа Павло VI рішився вислати двох своїх делегатів на святкування 50-ліття єпископського священня теперішнього московського патріярха Алексея. Це святкування відбувається впродовж всього теперішнього тижня в Свято - Троїцькому манастирі біля Москви. Кардинал Августин Беа, голова Секретаріяту для Сприяння християнської єдности у Ватикані призначив на тих делегатів архиєпископа Франца Шаррієра з Льозанни, Швайцарія, і французького єпископа Кристофа Дюмон із Парижа, чину ОО. Домініканців. Ці обидва високі духовники, за твердженням преси, мали зв'язки з протестантськими та православними колами. Ватикан рішився вислати тих делегатів після того, як патріярх Алексій вислав своїх делегатів на похорон Папи Івана XXIII і на коронацію Папи Павла VI і при цій нагоді вистосував до ватиканських кол відповідне запрошення. За західніми коментарями, висилання ватиканських делегатів на ювілей московського патріярха є доказом, що теперішній Папа буде підтримувати контакти з православними і протестантськими колами згідно з лінією недавно померлого Папи в ім'я осягнення єдности у всьому християнському світі.

Спаак переконаний, що Хрущов згідний підписати атомовий пакт

Париж. — Бельгійський міністер закордонних справ, кол. президент Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй і кол. генеральний секретар НАТО Поль Спаак склав на триголинному засіданні Ради Північно - Атлантійського пакту широке звідомлення про свою минулотижневу довгу розмову з Хрущовим у Києві. За пресовим твердженням, Спаак висловив своє переконання, що Хрущов згідний дійти до згоди із Заходом щодо договору, який заборонив би всякі дальші атомові детонації в повітрі, на землі й під водою, залишаючи покищо поза забороною детонації під землею, та що Хрущов не буде обов'язково в'язати справи такого атомового пакту з пактом неагресії між західнім Атлантійським бльоком, що об'єднує 15 західніх держав, та т. зв. Варшавським бльоком, що до нього належать СССР і всі його европейські сателіти. Таку концепцію — пов'язання обох пактів — Хрущов висунув у своїй недавній промові у Східньому Берліні. Проте реакція Заходу була рішуче негативна: однаково Вашингтон, як Лондон та інші члени НАТО є проти такого східньо-західнього пакту неагресії, який насправді, задніми дверми, був би формальним затвердженням збоку Заходу статусу кво, створеного агресією і підривною роботою в Середній Европі. Спаак бубім-то вивіс враження, що Хрущов не буде настоювати на такому пакті. Хрущов ніби більше стурбований невдачами совєтського - сільського господарства і бажанням змодернізувати хліборобство в СССР, ані ж „ідеологічним спором" з комуністичним Китаєм.

У МОСКВІ ПОЧАЛИСЬ НАРАДИ ПРО ЗАБОРОНУ АТОМОВИХ ДЕТОНАЦІЙ

Москва. — В понеділок 15 липня ц. р. розпочалась у Москві конференція ЗДА, Британії і СССР про договір в справі припинення на майбутнє дальших ядрових детонацій. Голова американської делегації Аверелл Гарриман, заступник державного секретаря, прилетів в суботу до Москви і заявив на летовищі, що він має доручення від президента Кеннеді зробити все можливе, щоб осягнути порозуміння. Його привітав „сердечно" совєтський віце - міністер закордонних справ Валеріян Зорін. В годину після Гарримана прибув до Москви голова британської делегації лорд („вайкавт") Гейлсгем, британський міністер науки, який теж висловив надію, що теперішні переговори увінчаються успіхом. Західні кореспонденти в Москві заповідали, що конференцію відкриє „сам" Хрущов та що Хрущов безпосередньо стежитиме за її ходом, а репрезентувати його ме на конференції Валеріян Зорін або Василій Кузнєцов. У цьому ніби має бути теж вказівка на добрі шанси цих теперішніх розмов з большевиками. Большевики твердили, що для успіху переговорів потрібна їхня таїнність, і тому вони не дали віз американським та британським кореспондентам, що мали товаришити Гарриманові та Гейлсгемові. В тому самому дні, в минулу суботу, прилетів до Москви пасажирським літаком американський секретар хліборобства Орвіл Фріман, який переводитиме впродовж двох тижнів об'їзд совєтських колгоспів і держгоспів. Привітав його на летовищі совєтський міністер хліборобства Іван Воловченко. Гарриман привіз на своєму літаку 6.000 фунтів технічних приладів, машин і їхніх частин, потрібних для заінсталювання в Москві приймальної „гарячої лінії", що має безпосередньо лучити Вашингтон - Москву. Ці американські прилади приспособлені для відбирання „телетайпом" передач з Вашингтону англійською мовою. Подібний вйряд має СССР постачити Америці для заінсталювання у Вашингтоні такої самої приймальної станиці для відбирання передач з Москви московською мовою. Гадають, що ця „гаряча лінія", себто безпосередній провід Москва - Вашингтон буде готова з початком вересня ц. р. З уваги на засекречений характер теперішньої московської конференції її делегації не будуть проголошувати щоденних повідомлень, а тільки за обопільним порозумінням. Гарриман уповноважений говорити про всі справи, що їх заторкують большевики, зокрема про Ляос, але він не має права договорюватись у тих справах, щодо яких треба порозуміння і згоди від союзних альянтів, себто, наприклад, у справах Німеччини, Берліну чи пакту неагресії між НАТО і т. зв. варшавським бльоком.

Аверелл Гарриман

Китайці стверджують невдачу „примирливих" нарад з большевиками

Пейпінг. — В щоденнику „Еньмін Іг Пао", офіційні комуно - китайської партії, появилась в минулу суботу велика стаття з новими закидами проти московських большевиків, що вони ніби утруднюють порозуміння та із ствердженням, що з „важким серцем", всупереч надіям „ідеологічні" розмови в Москві прийняли такий зворот, що створилась „дуже поважна ситуація". Названий комуно-китайський щоденник висловлює сумнів, „чи Центральний Комітет совєтської партії не захоче штовхнути китайсько-совєтських взаємин над беріг розриву". Китайські комуністи висловлюють водночас філософічну надію, що коли в цьому році не вдасться дійти до згоди, то це станеться в наступному році, або за два роки. Водночас вони підкреслюють, що існують численні розбіжності в принципах між російськими й китайськими комуністами та що ті розбіжності є „дуже поважні щодо свого характеру". Конкретно, китайські комуністи знову доріюють большевикам, що вони не тільки самі не проголосили публічно листа з Пейпінгу з 14-го червня цього року, де були висвітлені оті „ідеологічні розбіжності", але й видалили з кордонів СССР п'ятьох членів китайської амбасади в Москві, які поширили той лист по-російські між совєтську публіку. Тих комуно - китайських урядовців вітали, як тріумфаторів в Пейпінгу. Китайські комуністи заперечують, що вони надалі будуть докладати ніби-то всіх старань, щоб довести до згоди у цій ідеологічній сімействі. Інтервенція Анастаса Мікояна в минулу суботу в переговорах, в яких головою совєтської делегації є Міхаїл Суслов, також не принесла ніякої користи.

В АМЕРИЦІ

● **Близький співробітник** колишнього президента Д. Д. Айзенгавера повідомив нюйоркського губернатора Нелсона А. Рокефеллера та сенатора з Арізони Беррі Голдвотера про те, що Айзенгавер не є ані проти кандидатури Рокефеллера ані проти Голдвотера. Ця заява була потрібна тому, що „філядельфійський Інквайрер" писав, що Айзенгавер готов підтримувати одного з таких можливих кандидатів на президента: пенсильванського губернатора Вілліяма Скрентона, мишиганського губернатора Джорджа Ромні, генерала Люшюса Клея або сенатора з Кентаки Трустона Мортона.

● **Корпорація Комунікаційних Сателітів** поробила перші кроки в тому напрямку, щоб різні країни одночасно могли і надавати і відбирати авдиції, що їх передають комунікаційні сателіти. Тепер може користати з сателітів тільки одна країна, а інші країни мусять чекати на свою чергу. В майбутньому треба буде наставити так телевізійний апарат, як тепер наставляється на різні канали.

● **Сенатська Комісія Збройних Сил** схвалила законопроєкт, згідно з яким можна буде надавати високі військові медалі воякам, які виконують службу на таких фронтах холодної війни, як В'єтнам. Досі бойові військові медалі можна було надавати тільки тоді, коли ЗДА були в активній війні.

Спогади Олекси Грищенка у фейлетонах „Свободи"

З цим числом „Свободи" починаємо друкувати серію статтей - спогадів нашого визначного мистця-маляра Олекси Грищенка про його зустрічі і розмови з французькими мистцями. Від початку 20-их рр. Грищенко осів на постійно у Франції і брав активну участь у французькому мистецтві, з його центром — Парижем. Тут він пізнав особисто ряд великих французького мистецтва, сьогодні світової слави мистців — Боннара, Дерена, Дюфі, Пікассо, Леже, Сіньяка і ін., великих „маршанів" - торгівців творами мистецтва — Гійома, Бернгейма, Зборовського, далі критиків Рене Жана, Левінсона й американських колекціонерів Барнеса та Керріґена. Спогади про зустрічі з ними дають незвичайно цікаву картину мистецького Парижу і допомагають зрозуміти, чому саме Париж став світовим центром мистецтва. В спогадах Грищенка розсипані епізоди з життя нашого мистця, його боротьба за прожиток і визнання, зустрічі не тільки з прихильниками мистецтва, а й з маршанами — „рекінами", які намагалися жити коштом мистців, використовуючи їх. Згадуються також інші українські мистці в Парижі, між ними визначна малярка Соня Левицька. Після друку цих спогадів Грищенка в „Свободі", вони будуть видані окремою книжкою з додатком рідкісних ілюстрацій, передусім портретів, що їх для цього видання дали мистці або їх родини. Книжка ця вийде заходами Фундації Олекси Грищенка і буде трибутом не лише для нашого майстра пензля, а й для незвичайно цікавого оповідача. Не треба також казати, що ця книжка буде цінним вкладом в історію українсько-французьких культурних зв'язків, а зокрема — небуденним твором українського мистецтвознавства. З нагоди появи цих спогадів поміщуємо дві найновіші знимки нашого мистця і його дружини, з часу їх перебування навесні цього року на острові Ельбі в Італії, славному з того, що там перебував Наполеон в 1814 — 15 рр.

Ліля й Олекса Грищенки на острові Ельбі

У СВІТІ

● **Британські лікарі** звернулися до уряду, щоб він започаткував всенародну кампанію проти курення цигарок, щоб цим робом допомогти в боротьбі з поширюванням хвороби рака. Передала цей заклик урядові конференція Британської Медичної Асоціації, яка репрезентує 50 тисяч британських лікарів.

● **Совєтський піяніст Владімір Ашкеназі**, що поселився на постійне перебування в Англії, виступив під час свого концертового турне по Ісляндії із висловами симпатії для засуджуваних тепер совєтським режимом письменників Євгенія Євтушенка і Віктора Некрасова. Стверджуючи, що він, як мистець, багато в чому погоджується з Євтушенком. Ашкеназі висловив надію, що засуджувані тепер письменники ще прийдуть до голосу, так, як прийшли до голосу деякі з літераторів, пресованих за Сталіна.

● **Міністерство оборони Західньої Німеччини** подало до відома, що воно задумує започаткувати реалізацію нової озброєневої програми і в її рямцях випродукувати 1 500 нових танків, що коштуватимуть яких 750 000 долярів. Це будуть 39-тонові танки, дуже швидкі і здібні до їзди й операцій навіть під водою.

● **Британська поліція** заарештувала в Лондоні 75 учасників ліликих демонстрацій проти візити грецької королівської пари у Великій Британії. Демонстранти намагалися силою продертися до готелю Клерідж, де відбувалося прийняття на пошану короля Павла і королевої Фредеріки і потім почали під поліцією.

● **Рада міністрів Европейського Спільного Ринку** вирішила на своєму засіданні у Брюсселі в четвер, 11-го липня ц. р., відбувати з представниками Великої Британії регулярні щотримісячні наради в актуальних політичних і господарських справах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Слова без діл

В неділю, 14-го липня цього року, почався в Америці вже п'ятий з черги Тиждень Поневолених Націй. Проголосив його президент Джан Ф. Кеннеді, згідно з однодушною резолюцією Конгресу ЗДА з 1959-го року, яка „просить" і „закликає" Президента країни проголошувати третій тиждень липня як Тиждень Поневолених Націй та проголошувати його щороку так довго, аж усі народи світу будуть вільні і незалежні. Ідучи за закликом Президента, щоб цей Тиждень відзначити відповідними церемоніями та поновним виявом нашої відданости ідеалам людської волі і самовизначення народів, багато американських міст і громадян уже в неділю відбули такі церемонії, інші відбуватимуть їх упродовж тижня. Вартість проголошування та відзначування цього Тижня дуже велика. Але в конфронтації з дійсністю та з практичною американською політикою вона, на жаль, все ще є „словом без діла".

Во й справді, що практично робиться тепер в американській політиці в користь тих, про які мова та до яких відноситься Тиждень Поневолених Націй? Напевно не з думкою про них офіціяльна американська закордонна політика виявляє податливість у відношенні до облудних викрутасів Москви з-під знаку співіснування. Та це ще можна до деякої міри розуміти та вияснювати всілякими „коньюнктурами" тощо. Але таки важко зрозуміти і погодитись з американським становищем у цих справах на міжнародному форумі в Об'єднаних Націях.

Справа тим дивніша і прикріша, що Америка на тому форумі часом виявляє ініціятиву в справах антиколоніялізму та самовизначення народів. На жаль, ця похвальна ініціятива і рішучість відноситься виключно до африканських народів та залишків західнього колоніялізму, натомість промовчується найбільш нелюдське колоніяльне поневолення червоною Москвою багатьох націй, з великими і славними історичними традиціями і культурними надбаннями. Правда, на недавній конференції, що її влаштувала для чужомовної преси американська місія до ОН, амбасадор Клівленд запевняв, що Америка ніколи не відступить від своїх принципів самовизначення народів та що вона послідовно проводитиме цей принцип на терені Об'єднаних Націй, але він відмовився відповісти на запит, коли вона думає і плянує одверто виступити там із засудженням совєтського колоніялізму.

У зв'язку з цим насувається запит: що в теперішньому часі і обставинах могла б Америка конкретно зробити в користь поневолених націй? Знамениту відповідь і пораду дав на це свого часу на одній з українських імпрез у Вашингтоні конгресмен Джад. З якою ініціятивою і в якій справі Москва й не зверталася б — говорив конгресмен — ми завжди повинні ставити одну передумову: звільніть Україну! Тим часом, Державний Департамент у Вашингтоні поступає цілком навпаки і замість ставити такі вимоги, що — в нашій опінії — давали б американській закордонній політиці новий могутній аргумент, цей Державний Департамент, як це відомо з ославленого листа державного секретаря Діна Раска до конґресмена Смита, не хоче „дразнити" Москви навіть згадкою про Україну чи Грузію, які він всупереч історичним фактам клясифікує як „традиційні складові частини історичної совєтської держави".

Велику вартість і значення має Тиждень Поневолених Націй, але він матиме ще більшу вартість і практичне значення, як слова будуть піддержані відповідними ділами. Не втрачаємо надії, що ці діла прийдуть, як за блискавкою приходить грім.

На ворожій стопі

Перший тиждень переговорів між представниками центральних комітетів комуністичних партій Совєтського Союзу і Китаю в справі полагоди наявних між ними труднощів і розбіжностей минувся без будь-яких позитивних вислідів. За увесь час, від п'ятниці 5-го липня по четвер 11-го липня, було всього чотири зустрічі обох репрезентацій, та й вони були досить короткі.

Не входячи в передбачування, як закінчаться ці переговори, безпосередня зустріч представників совєтської і китайської компартій показала наглядно, що сьогодні іде про доосновний розлам між двома комуністичними режимами, безприкладний в дотеперішній історії комуністичної системи.

Показовим з того погляду може бути 25-пунктовий лист Центрального Комітету Комуністичної партії Китаю з 14-го червня цього року, що його так наполегливо поширювали комунокитайці в Совєтському Союзі і в інших комуністичних країнах. Цей лист є одним суцільним обвинуваченням на адресу совєтської компартії і відмовляє Хрущову і його соратникам взагалі права називати себе визнавцями марксо - ленінської доктрини, визначаючи їх зрадниками ідеї комуністичної революції, відступниками від марксо-ленінізму і пролетарського інтернаціоналізму, помічниками імперіялістів і т. д.

З другого боку, дуже характеристичні совєтські обвинувачення на адресу китайців, зокрема досить несподіваний в устах совєтських самодержців закид, що комунокитайці поводилися в Совєтському Союзі, як у своїй власній провінції. Що була ця комунокитайська поведінка справді таки нечуваною і несподіваною для кремлівських тоталітаристів, доводять переконливо цитовані в публікованих майже що другий день совєтських енунціяціях факти. В надрукованій в день започаткування переговорів, 5-го липня цього року заяві міністерства закордонних справ СССР стверджується, що „співробітники посольства КНР в Москві і деякі китайські громадяни самовільно, без відома совєтських органів різними способами і шляхами, з щораз більшою наполегливістю і настирливістю почали нелеґально розповсюднювати в совєтських установах, на аеропортах, по залізничих стаціях і в інших місцях згаданого вище листа — спеціяльно надрукованого масовим тиражем російською мовою. Водночас із цим співробітники посольства розвозили текст цього листа кількома автами по різних установах у Москві, розсилали поштою совєтським громадянам і розносили по мешканнях, доставляли спеціяльно командированими із Москви співробітниками цього листа в інші міста, зокрема в Ленінград, Київ, Одесу Дубно і т. д. Що більше, не зважаючи на всі „дружні" совєтські попередження, що китайцям не випадає поводитися в Совєтському Союзі так, як у якійсь із провінцій Китаю, комунокитайці продовжували це робити в ще ширшій мірі. „Справа доходила до того — стверджували з обуренням совєтчики — що китайські бриґади поїзду Москва-Пекін розкидували текст листа російською мовою із вікон вагонів на залізничих стаціях".

Як показують приведені факти й цитати, взаємини між Москвою і Пейпінґом дійшли до стадії, можливої тільки між двома ворожими державами, коли вже не може бути ніякої мови про „вирівнювання" таких чи інших „труднощів" і „розбіжностей", а тільки про перехід на цілком протилежні сторони барикади. Потверджує це й нова „експльозія в Москві", як називає „Ню Йорк Таймс" з 15-го липня опублікований у московській „Правді" з 14-го липня „Вікритий лист" Центрального Комтету КПСС. Цей лист, як і обставини, в яких його проголошено, заслуговують на окрему увагу.

Валерій Остапенко

ВОЄННІ ПРОБЛЕМИ ПОЛІТИКИ МИРУ

(1)

Критикуючи зовнішню політику американського уряду, деякі люди не беруть під увагу один важливий факт, що хід американської зовнішньої політики не завжди залежить від волі Президента або Конґресу та що існує ряд проблем, які роблять цю політику часом не такою, якою вона повинна б бути.

Першою такою проблемою є необхідність змінити систему політичної діяльности, відповідно до характеру сучасного політичного противника. Якщо раніше дипломатія і стратегія, ці найближчі помічники політики, діяли в такій взаємній послідовності, що спочатку діяла дипломатія, а стратегія, як елемент реальної сили, служила лише опертям дипломатії і вживалася в крайній необхідності, то тепер для досягнення політичної мети дипломатія і стратегія мусять діяти одночасно, як одне комбіноване зусилля. Деякі держави пішли навіть далі і почали користуватися дипломатією, як прикриттям своєї воєнної діяльности. Правда, ця воєнна діяльність покищо носить лише демонстративний характер, а якщо часом і переходить у відкриті воєнні дії, то лише місцевого значення.

Так чи інакше, але для решти світу це є пересторогою, що в сучасній міжнародній політиці воєнний елемент набирає все більшого та більшого значення. І для Америки, якщо вона не хоче опинитися в положенні слабшої держави і тим самим створити сприятливі умови для виникнення тотальної війни або стати вічним об'єктом різних політичних авантюр, лишається одинокий вихід. в своїй зовнішній політиці гуманну дипломатію забезпечити реальною збройною силою.

У цій статті я коротко зупинюся на деяких проблемах воєнного характеру, які тепер стоять перед політичним керівництвом та воєнним командуванням Америки і які мають певний вплив на її зовнішню політику.

Тепер, як ніколи в історії Америки, Президент мусить постійно, безпосердньо і активно займатися воєнними питаннями в мирний час. Для цього мусить існувати складний і добре діючий апарат, який давав би Президентові найліпшу консультацію про воєнний стан своєї та інших держав.

Як цілість, такий апарат не існує і навряд чи є можливість його створити. Тому, всю потрібну Президентові консультацію дають два окремі органи: розвідча служба та воєнні науково - дослідчі інституції. В ділянці національної оборони до розвідчої служби відносяться воєнна розвідка (Сі-Ай-Ей) та органи внутрішньої безпеки (Еф-Бі-Ай). Воєнна розвідка здобуває дані про воєнний стан дійсного чи можливого противника поза метрополією, а Еф-БіАй веде боротьбу з життьово небезпечним ворогом — з ворожою розвідкою та підривною діяльністю в державі. Здобуті цими двома органами дані поступають в Центральне Розвідче Бюро і після відповідної клясифікації та аналізи, у формі окремих рапортів, передаються Президентові.

Система праці Еф-Бі-Ай є настільки удосконалена, а її наслідки — ефективні, що цю організацію загально прийнято вважати за найліпшу розвідчу організацію Америки. Але інакше виглядає справа з воєнною розвідкою. Якщо технічно і організаційно американська воєнна розвідка стоїть на високому рівні, а американські розвідчики можуть діяти не гірше, а може навіть і ліпше за розвідчиків інших держав, то напрямні праці, точніше, неправильне спрямування зусиль і помилкове уявлення про те, що може і що повинна зробити сучасна воєнна розвідка — зводить її до рівня нижчого від розвідок деяких інших держав. Ще не так давно діяльність воєнної розвідки обмежувалась здобуванням даних про кількість, організацію та розміщення збройних сил противника. Тепер політичне керівництво і воєнне командування мусять мати докладні й своєчасні дані про загальний воєнний потенціял противника, про його бойовий та моральний коофіцієнт, а головне, перед сучасною розвідкою відкривається нове і дуже важливе поле діяльности — досягнення наукової думки противника. Очевидно, що противна сторона робить такі ж самі висновки, а це означає, що діяльність американської розвідки буде ефективною лише при умові, якщо вона матиме абсолютну перевагу над розвідкою противника. Це прекрасно розуміє американське командування і від деякого часу доктрина американської воєнної розвідки піддається докладним дослідженням і суворій критичній аналізі. Про це свідчить ряд опублікованих праць і виступів таких висококваліфікованих та досвідчених спеціялістів, як генерал - майор Трудо, полковник Таунсенд, підполковник Кейл та інші.

Але справа не лише в доктрині. Існують ще й інші проблеми, які роблять американську розвідку не такою, якою вона мусіла б бути. Одною з тих проблем є недостача коштів на діяльність воєнної розвідки. Може декому видаватися дивним, що в такій багатій країні, як Америка, кошти можуть становити якусь проблему. Очевидно тут мова іде не про державний фонд взагалі, а про неправильний, непропорційний розподіл цього фонду в ділянці національної оборони. Так, федеральний уряд спеціяльно виділяє мільярди долярів на розбудову радіо - мережі з тим, щоб мати можливість своєчасно виявити приближення ворожих літаків та ракет. Але для розвідчої служби поза метрополією, для здобування даних про ворога на інших континентах, кошти включається в загальний бюджет міністерства оборони і є обмеженими. Про величину цих коштів знає, очевидно, обмежене коло людей, але за останній час деякі члени Конґресу починають відкрито заявляти, що американська розвідка мусить мати в своєму розпорядженні багато більше фондів, ніж вона їх має тепер, щоб бодай порівнятися із розвідкою СССР. Експерти підрахували, що совєтський уряд витрачає на розвідчу діяльність і шпигунство закордоном неменше двох мільярдів американських долярів річно, маючи аґентів КҐБ в посольствах, дипломатичних, торговельних і технічних місіях, про совєтській делеґації в ОН — все це помимо

(Закінчення на стор. 3-ій)

Михайло Килимний

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ПОДІЯ В БРАЗИЛІЇ

Неділя, 23-го червня, поза всяким сумнівом стала знаменним днем найбільшої української події в Бразилії. Навряд чи про щось подібне могли навіть мріяти перші українські емігранти з-перед шестидесяти і трохи років, що тоді з'явились на неозорих бразилійських теренах. Вся справа виглядає так:

У Бразилії, столичному місті країни, щороку відбувається всенародний фестиваль мистецьких досягнень. Кожне естадо на той фестиваль висилає свої найкращі мистецькі сили, переважно співаків та танцюристів. Досі в цьому всебразилійському фестивалі ніколи не брала участи жадна етнічна група населення країни. Щорічні фолкльорні фестивалі, але з участю майже всіх етнічних груп, відбуваються і в естаді Парана. І саме паранські фестивалі набули в Бразилії найбільшого розголосу та популярности, затьмарюючи собою всі інші. Обов'язково належить підкреслити, що на паранських фолкльорних видовищах завжди перше місце здобувають українці, хоч їм часто просто „насідають на п'яти" поляки. Звідси слава про українських співаків та танцюристів Парани рознеслася по всій країні і навіть стала принадою для закордонних туристів. Ця добра слава дійшла і до найвищих офіційних кіл.

Поточного року, уряд Бразилії зробив один виняток у проведенні всенародного мистецького фестивалю в столиці країни, включивши до його програми також виступи українців з Парани. Міністерство Освіти і Виховання Республіки, через споріднений з ним Департамент у Парані, запросило прибути до Бразилії українських аматорів мистецтва. За наказом канцелярії Президента країни, до головного міста Парани, Куритиби, в суботу, 22-го червня, приземлилися два великі військові транспортові літаки і повезли 70 українських співаків та танцюристів до столиці.

Українцям довелося там виступати мало не впродовж цілої доби (із вступним словом про Україну, українські змагання і українську культуру). Двічі вони показували свою програму на самому фестивалі, один раз на телевізії та ще, на окреме запрошення міністра Освіти й Виховання Федерального Уряду, п. Пауло де Тарсо, в помешканні останнього. До речі, візита у міністра почалася... десь о 2-ій годині по-півночі і затягнулася до світанку. Та таке надмірне навантаження молоді люди витримали блискуче. За їхніми словами, якась невидима невідома сила ввесь час тримала їх на ногах та й при доброму здоров'ї й гуморі. Що ж, у молодому віці, а до того ж при загальній увазі та про успіхах на кожному кроці, таке цілком можливе. А уваги й успіхів їм зовсім не бракувало.

Згідно побажань Департаменту Культури естада Парана, українські виконавці ходили вулицями бразилійської столиці у своїх національних строях, викликаючи в місцевого населення надзвичайне зацікавлення до цього. Між іншим, мешканці столиці спочатку думали, що то є якісь особливі строї так званих „ґаушо" з естада Ріо Гранде до Сул. На кожному кроці доводилося давати їм належні пояснення. Одним словом, мешканців молодої столиці спочатку захопили й полонили собою українські народні одяги. Далі це саме сталося і при виконанні програми нашими аматорами. Населення Бразилії почуло пісні: „Бразилійський гимн" (у португальській мові), „Многая літа", „Їхав козак за Дунай", „Верховино", „Чарочка", „Повернувся козак", „Сусідка", „Верба рясна", „Садок вишневий", „Засяло сонце"; побачило танки: „Веснянка", „Гопак звичайний", „Орлиця", „Коломийка", „Козачок", „Гопак-в'язанка", „Запорожець" (з шаблями), „Гопак балетний".

Столичні глядачі й слухачі та інші учасники фестивалю сприймали все те, як кажуть, „з затасним подихом", але з яскраво виявленим подивом, кожної хвилини бурхливо оплескуючи українські пісні і танки, а в окремих місцях, то й переходили в безперервне лискання долонями, заглушуючи музичний супровід, однак вправно додержуючись ритму. „Під долоні" присутніх, наприклад, майже в цілому пройшли „Коломийки" та „Гопаки". З пісень, здається, найпомітніше враження на авдиторію справили дві мелодійно та гармонійно цілком протилежні речі: „Садок ви-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ВІД МИТРОПОЛИЧОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ

ЗАКЛИК ДО УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ

(З нагоди Тижня Поневолених Націй)

Минуло вже 18 років, як воєнний буревій болючо вдарив по різних народах світу, а зокрема по українському народові, одначе для багатьох народів не зійшло ще сонце свободи. Хоча замовкли смертоносні гармати, хоча затих скреґіт танків, хоча не чути вибухів нищівних бомб, але полегші для численних поневолених народів досі немає. Хоча від 1939 до 1945 року згинуло в часі війни 34 мільйони людей, одначе ще досі багатьом народам є важко жити в большевицькій неволі. Хоча по світовій війні люди відбудували 50 мільйонів знищених будинків, але ніхто не відбудував українському народові церков, манастирів, шкіл, притулків, домів і народного та приватного майна, бо все забрала комуністична влада, яка людей перетворила в кріпаків.

В цьому тижні підкреслюємо болючий факт поневолення народів комуністичною владою, одначе „Тиждень Поневолених Націй" ще не вказує вповні на жорстоку дійсність цього поневолення. Воно не є тільки політичне, але також поневоленням людської істоти.

Наш Митрополит Кир Андрей Шептицький збагнув та висвітлив комуністичну систему ще в 1936 році у своїм пастирськім посланні „Острога перед загрозою комунізму". Цього Божого Слугу Митрополита Андрея Шептицького ніхто не може підозрівати про вузький український націоналізм, чи шовінізм, бо ділами він доказав, що любив також між іншими народами й російський народ, орґанізуючи російську католицьку церкву. Але щодо комунізму, то Божий Слуга Андрій перестерігав наше суспільство в Західній Україні, пишучи: „Трудно розуміти, до чого змагають комуністи, бо дотеперішній 19-літній досвід від 1917 року виказав, як на долоні, що коли большевики говорили про свободу, розуміли неволю, коли говорили про добробут, тим словом називали голод, коли говорили про ради, совєти — тим словом називали систему, в якій нікому не вільно висказувати своєї думки, коли говорили про владу селян — розуміли систему, в якій селянин змушений до безплатної роботи, за яку не дістає навіть достаточного кусника сухого хліба. А коли говорили про владу пролетаріяту, то пролетаріятом називали касту, що „кров з народу витискає".

Хто лиш трохи слідить за працею большевиків — знає, що тисячами наочних доказів є стверджене, що воно так дійсно є. В однім лише большевики є щирі, коли висказують ненависть проти Бога, проти об'явленої релігії і коли хваляться, що до кількох літ не буде ні одної церкви в цілій совєтській Росії й поневоленій совєтській Україні. Очевидне й то люте переслідування християнства, в якому згинули тисячі і десятки, а може сотки тисяч християн, а поміж ними багато єпископів і священиків — у своїй конституції називають свободою совісти й толеранцією для релігійних переконань. Але поза тою грубою брехнею, з цілої їх праці і зі всіх їх намірів висказане одно виразно й щиро: ненависть до Бога і до релігії" (з Послання Митрополита Андрея Шептицького „Острога" 1936).

Божий Слуга Митрополит Андрій Шептицький вже тому 27 років перестерігав людей перед комунізмом, а вільний світ аж тепер пізнає, чим є комунізм. Яка жорстока іронія! Наші американські воїни, а між ними також українського походження, віддавали своє життя, щоб здобути свободу для всіх народів. А вислід воєнної перемоги був такий, що заведено ще більшу неволю для інших народів.

Співчуття ЗДА до поневолених народів є похвальне, але краще було б висвободити ті народи, які проти їхньої волі запроторено в комуністичну неволю.

Дивлячися на долю поневолених народів, нам під цю пору залишається тільки одно: молитися до Всевишнього, щоб змилосердився над нашим українським народом і послав нам українського Мойсея, який вивів би наш нарід із тюрми неволі.

Щоб у Господа виблагати кращої долі для нашого народу, заряджую по церквах в неділю 14 липня 1963 р. по прочитанні цього заклику всенародні молитви: три Отче Наш і три Богородице Діво... на упрошення релігійної і народної свободи для нашого народу, а по Службі Божій відслужити панахиду за всіх Синів і Дочок України, що згинули з голоду, в концентраційних таборах, чи від большевицької кулі.

Також благаймо Бога, щоб зберігав Америку, нашу прибрану Батьківщину, від комуністичної загрози.

† Амврозій, Митрополит

Олекса Грищенко

МОЇ ЗУСТРІЧІ Й РОЗМОВИ

З ФРАНЦУЗЬКИМИ МИСТЦЯМИ

(I)

АНДРЕ ЛЕВІНСОН (André Levinson, 1887-1933)

КЛОД ФАРРЕР (Claude Farrère, 1876-1957)

ВАН ДОНҐЕН (Van Dongen, 1877-1963)

Жак або Яків Яковлевич Поволоцький народився в Києві. В час розквіту своєї книгарні в Парижі при вул. Бонапарт ч. 13, зараз побіч Академії Мистецтв, він завів видавничий відділ і відкрив картинну ґалерію. Видавав монографічні зошити про малярів і різьбярів французькою мовою. З тих видань моя пам'ять зберегла одну, про Жака Ліпшиця. Я знав його і відвідував у маленькому білому помешканні, наче в келії, зараз за двірцем Монпарнас. Тридцять п'ять років пізніше ми з ним знову зустрілися на моїй ретроспективній виставці в Ню Йорку, в Українському Інституті. Він приїхав спеціяльно здалека побачити виставку, і я довго балакав з ним по-приятельськи. Його кубістичні скульптури ми бачили в Фундації Барнеса, де вони так знаменито приміщені.

У склад видавництва Поволоцького увійшов Андрій Левінсон, якого я особисто не знав. Під його проводом уже відбулося кілька виставок. Аж одного зимового вогкого дня побачив я, як книгарнею переходив кумедний пан. Ішов мов напролом і наче ніс перед собою високе черево. Воно починалося з підборіддя і спадало півкулею на ноги. Він їх не бачив, та йшов упевнено, похитуючи то вправо, то вліво ритмічно головою і виставляючи наперед свій монументальний ніс. Зупинив свого живота передо мною, зняв капелюха-макітерку і промовив, пронизуючи мене своїми інтеліґентними очима: „Андре Левінсон. Якщо не помиляюся, ви Грищенко? Мабуть, ви й гадки не маєте, що я писав колись про вас у Петербурзі, коли ви виставляли там свої кубістичні картини і так самопевно виголосили свою доповідь про сучасне мистецтво". (Частина цього викладу була надрукована в журналі „Аполлон", квітень-травень 1913 р., за редакцією С. Маковського.)

Була це зустріч, під час якої в нас зав'язалася симпатія і приязнь. В тісненькому кабінеті в антресолі книгарні ми довго говорили і наприкінці цікавої розмови кумедний петербуржець мене запитав: „Чи не хотіли б ви мати в нас свою виставку? Після виставки Бориса Ґріґорьєва, яка щойно закрилася, буде Грищенко". Я радо погодився і запросив Левінсона до Фонтене о Роз оглянути мій царгородський дорібок і скласти відповідний ансамбль виставки.

Андрій Левінсон походив з французько-жидівської буржуазної, в кращому розумінні цього слова, родини, яка під час французької революції осіла в Петербурзі. Недиво, що він, не зважаючи на свій не надто вродливий вигляд, мав витончені манери, був з усіма надзвичайно чемний і говорив по-французькому як справжній парижанин, без жадного слов'янського акценту. Пам'ять Левінсона була подивуґідна, а його неосяжна культура охоплювала всесвіт: література, театр, танок античний і сучасний, мистецтво, кіно... Все це йому стало в пригоді і вивело з матеріяльних злиднів на шлях європейської слави.

Після відвідин у мене в Фонтене о Роз, Левінсон обіцяв написати передмову до каталогу виставки. Перед тим порадили мені побачитися з Клод Фаррером, роман якого „Людина, що вбила" я читав ще в Константинополі. „Цей уславлений „турчин", як він себе називав, нам допоможе своїм авторитетом", — підбадьорював мене Поволоцький.

Клод Фаррер зустрів мене мило у компанії золотоволосої і молодої красуні-дружини, у своєму інтимному помешканні в дільниці Пасі при вул. де Вінь ч 32. Вільним жестом морського екс-офіцера показав на канапку, розгладив повільно свою плоску, барви перцю і солі шевелюру і взяв до рук акварелю Стамбулу, одну, другу... Я зараз спостеріг, що панство Фаррери мало що визнавалося в моїх акварелях і ґвашах. Не раз він перевертав акварелю догори ногами і запитував, що це: корабель чи св. Софія? Недаремно в своїй передмові до каталогу доглянув він у моїх акварелях якесь світло-сонце з африканської Сагари... „Я певен, сказав він мені, що Ван Донґен зацікавиться вашими ґвашами. Ось моя карточка, ви зараз його знайдете дома на Порт Дофін, Вілла Саїд".

Уклав я поквапно в коробку свій крам і, поспішаючи, незґрабно повернувся в своєму пальто широкого жіночого крою — шили царгородські дами, — і, о лишенько! — не схаменувся, як за спиною щось гепнуло на долівку з лискучого дубового паркету. З високого триножника полетів горщик з квітами. Який скандал, який сором! Гірко стояв я і дивився на черепки, корінці, землю. Ніяково, з усмішкою поглядали панство Фаррери: „То нічого, то наша вина, заспокоювали вони мене, — квіти занадто розрослися".

До Пасі чимчикував я вздовж Бульонського ліска, йшов пішки може 3-4 верстви. Розшукав павільйон Ван Донґена. Задзвонив. Козачок відчинив двері і за хвилину почув я важкі кроки на сходах. Передо мною стояв сам Ван Донґен, високий, з маленькими блакитними очицями на рожевому обличчі. З робітні зійшов надолину у білому халаті, заплямованому цятками свіжої фарби. Може зараз, подумав я, наводив він на портреті якоїсь худорлявої американки-аристократки велетенські миґдалові очі, підкреслені чорним олівцем? Такі очі, огненні рум'янці, зелено-помаранчеву сукню з декольте бачив я на Монмартрі в студії ориґінала-голляндця, куди я потрапив, не знаю як, добрих 52 роки тому... Тепер переглянули ми всі акварелі і ґваші без жадного слова завваги збоку Ван Донґена, і лиш під кінець він спитав: „Чи ви вчилися в Академії?" — „Ні, відповів я, я пройшов приватну академію, а проти офіційних академій я все своє життя змагався, валив там мертві трафарети больонців".

Виставка відкрилася в лютому 1922 р. Каталог її мав дві передмови, Левінсона і К. Фаррера. Кілька ілюстрацій. На відкритті — ні пройти, ні пролізти. Панство Фаррери, шикарні пані, елеґантні панове, дружина турецького амбасадора... — „Чи ти продав щось?" — питала мене багато років пізніше моя дружина. — „Жадної речі, навіть на 10 франків! А витратив на рами (що їх робив самотужки) останні су!"

А все ж таки від цієї виставки започаткувалася в Парижі мистецька кар'єра українського бурлаки... Провідний тоді мистецький журнал, „Амур де ль'Ар", редактором якого був всюдисущий Люї Восель) до кінця життя прихильно про мене писав і навіть закупив на виставці моїх „Морських їжаків"), а секретарем Вальдемар Жорж, видрукував статтю Левінсона про мою виставку (березень, 1922 р.).

РІДЖАЙНА В ПОКЛОНІ ШЕВЧЕНКОВІ

3 роки тому заіснував у Ріджайні Клюб Українських Бизнесменів і Професіоналістів, який гарно розвивається. Управа Клюбу поставила собі за завдання допомогти закріпити і збагатити українські надбання в цьому місті. Кожного місяця відбуваються сходини, на яких є окрема програма. Цього року в березні, дні народин клюбу, належне місце на сходинах присвячено теж Т. Шевченкові. В середу 6 березня ц. р. в год. 6.30 вечора зійшлося до готелю „Плейнс" 40 осіб. Сходини відкрив Юр. Процюк, голова Клюбу. У частині, присвяченій роковинам Шевченка, Василь Ліска сказав коротке слово по англійськи про поета, а Іван Мельник відчитав по українськи і по англійськи кілька віршів Тараса. Одарка Созонкі, головний доповідач вечора, говорила про розвій української літератури в Канаді від початків посьогодні. Вона ствердила, що канадські автори у своїх письменницьких спробах черпали сили і надхнення із поезій Т. Шевченка.

Чергового дня, то є в четвер 7 березня ц. р., із радіовисильні СКРМ передавано від год. 8 до 9 вечора українську програму, присвячену творчості Великого Поета. Крім передачі відповідних до хвилини, музичних і вокальних, творів було дві короткі промови по англійськи і по українськи. Програму приготовив д-р Богдан Казимира та нею кермував.

В п'ятницю 22 березня ц. р. в серії доповідей БУК, що відбуваються в авдиторії під церквою св. Василія, цікаво говорив Володимир Сагаш на тему Шевченко у відношенні до Москви.

Завершенням відзначування роковин Шевченка був концерт незвичайно вміло і дбайливо приготований дітворою і молоддю Ріджайни в неділю 24 березня ц. р. в год. 3 попол. у залі УНО і проходила під патронатом місцевого Відділу КУК.

До успішного виведення програми причинилися багато молодечі організації, які доклали всіх старань, щоб їх точки вийшли якнайкраще. Признання належиться Онисі Марунчак, яка провадить курси народніх танків при філії УНО. З її порадою і вказівками дітвора набула стилеві народні строї, які незвичайно мило гармонізували зі собою і творили зіграну цілість.

Концерт розпочато Заповітом, що його виконав збірний дитячий хор, підсилений декількома голосами старших. Піднеслася куртина і приявні на залі зі захопленням глядили на немов леваду, вкриту живими цвітами. Це були хористи, вбрані у мальовничі національні строї. Ярослав Скрипник, голова місцевого Відділу КУК, у вступному слові звернув увагу на те, що цьогорічна програма дещо відмінна від попередніх, бо виконавцями є молодь і дітвора. Катруся Воробій, уч. 3-ої кляси, чудово віддеклямувала „Батько нашого народу", за що отримала належні оплески. Марійка Ткач гарно відограла на фортепіяно „Реве та стогне", а Василь Солодюк „Лугом іду" на скрипці. Надійка Казимира, уч. 6 кляси, в рефераті про життя і творчість Тараса вміло вив'язалася зі свого завдання. Жіночий хор МУН-у виконав дві пісні: „Така її доля" і „Зоре моя вечірная". Першу частину програми закінчувала деклямація „Іван Підкова" у виконанні Андрія Скрипника, уч. 2 кляси.

Другу частину розпочала сценка „Тарас пастушок" належно виведена Юним СУМ-ом. Данило Федорович віддеклямував „Під Берестечком", а його брат Мирослав „Сон" по англійськи. Опісля „Віє вітер" на акордеоні у виконанні Василя Патикевича і деклямація „Ой три шляхи" у виконанні Гені Ясінської продовжували програму. Дівочий хор СУМК-у мелодійно відспівав „Нащо мені чорні брови", а Маруся Кіцюк, уч. 4 кляси, гарно віддеклямувала „Тарасова ніч". Заслужені оплески і подив у глядачів отримали виконавці національних танків, які вивели „Гуцула", „Вітрець", „Женці" і „Гопак колом".

Програма добігала кінця. Ірена Спілена віддеклямувала „Пророк України", а хор Юного СУМ-у відспівав „Поклін Тобі, Тарасе" і „Учітеся, брати мої".

Відспіванням національних гимнів закінчено це достойне вшанування роковин народження Т. Шевченка дітворою міста Ріджайни, столиці Саскачеванської провінції.

Треба ще згадати, що у цих відзначуваннях участь брали посли - українці, члени Саскачеванської легіслятури з мін. О. Кузяком на чолі та, що в церкві під покровом св. Духа було відправлено панахиду за спокій душі поета.

50-ліття смерти Лесі Українки в Сиракюзах

12-го травня Окружна Рада відділів Союзу Українок Америки Амстердам, Боффало, Рочестер, Сиракюзи та Ютика улаштували свято Лесі Українки з нагоди 50-ліття з дня її смерти.. Та це свято припало на день матері, тому на початку перед завісу вийшла Оксанка Сеник і прочитала вірш: „На свято матері" — Ганни Черінь. Мала дівчинка, але так упевнено й просто проказала цей віршик, наче дома своїй мамі, а не перед залею по береги переповненою слухачами. І це мудрий був почин свята, бо саме він нагадав присутнім, на який день це свято припадає.

Програму відкрила голова Окружної Ради СУА п. Марія Когутяк, яка відмітила, що в нас увійшло в традицію улаштовувати Свято Героїнь. Та цього року припало і 50-ти річчя з дня смерти Лесі Українки, тому це Свято присвятили її постаті. Саме вона все своє життя в своїх творах змагалась за краще майбутнє України і своєю поезією причинилась до виховання багатьох героїв, що поклали голову за свою Батьківщину.

Реферат про творчість і життя Лесі Українки прочитала п. Люся Демяденко, небога Лесі Українки. Нам не приходилось ще чути такої яскравої доповіді про всі етапи творчости нашої Поетеси та її змагання за рівноправність жіноцтва. І присутні щиро подякували доповідачці гучними оплесками. Після доповіді виступив квартет „Веселка" з Ютики в складі пп. Маріяни Бурак, Осипи Кропильницької, Зої Луценко та Володимири Смик, що проспівав: „Геть те думи" — муз. Безкоровайного та „Ще не зникли золоті терни" — муз. Колісниченка, обидві на слова Лесі Українки та „Вечірню пісню" — муз. Стеценка. Звучність і виразність виконання зразу ж полонила слухачів, тому не дивно, що заля нагородила виконавців рясними оплесками. Дириґентом квартету є всіми знана Олена Кодинська, глибокий знавець хорового співу і вона вела фортепіяновий супровід квартету.

Далі виступила п. Оксана Ленець, що виконала на скрипці „Сонатіву" — муз. Гайворонського, „Пісню" — муз. Барвінського та „Чабарашку" — муз. Людкевича. Нам приходилось чути багато світової слави скрипалів, і ми дуже раді, що маємо також великого майстра скрипки п. Ленець. Супровід вів мгр. Зенон Савицький, цей досвідчений майстер піяно, і своїм супроводом відтіняв найкращі точки твору.

Наступною точкою був виступ пластунок 34 куреня ім. 500 героїнь Кенґіру, що відчитали „Епілог" Лесі Українки. Нас радує, що наші діти так досконально вивчають свою літературу і виконують заповіт Кобзаря: „І чужому научайтесь, свого не цурайтесь". На закінчення першого відділу поставлено сценічну картину Лесі Україки: „Грішниця", ролю „грішниці" виконувала п. Леся Лисак, а вступ до картини та ролю монашки виконала п. Ніля Стецьків з Боффало. Ми не можемо передати словами чудову гру п. Лисак, — це треба побачити, але мусимо відмітити дивне перетворення п. Нілі Стецьків, яка рецитувала вступ і потім відіграла монашку та так досконально, що всі глядачі не розпізнали в цих двох ролях одну й ту ж особу. П. Стецьків саме й була постановщицею цієї прекрасної сценічної картини.

Другий відділ почався деклямацією п. Софії Ліщинської з Амстердаму, яка відчитала: „Де поділись ви..." Треба дивуватись тій великій праці, що вклала п. Ліщинська засвоюючи цей твір, бо тільки велика любов до творів нашої Поетеси спriяли досконаьному вивченню цього капітального твору.

Виступ знаної у нас п. Галини Тимочко був стрінутий гучними оплесками. Дорога гостя з Рочестеру виконала: „Горить моє серце" — муз. Лопатинського, „Не співайте сеї мені пісні" — муз. Січинського та „Вже сходе зоря вечерова" — муз. Левитова. Досвідчену співачку тепло зустріли присутні і кожен її номер викликав бурхливі овації. Та не менш уваги приділено гарному супроводові на піяно, що його вела абсольвентка Люба Цегельська.

Свято закінчилось третьою дією твору Лесі Українки: „Бояриня", що її виконала театральна група СУА м. Сиракюз в складі: Ніни Новохатько в ролі Оксани, Івана Слонського в ролі Степана та Миколи Новохатько в ролі Гостя. Прекрасна гра всього ансамблю захопила всіх присутніх, але створений п. Іваном Слонським тип Степана, що вів подвійну гру „І вашим, і нашим" викликала щиру огиду до такого ґатунку людей. Тож саме ця невелика сцена показала нам, що Сиракюзи мають міцні артистичні сили і нам дивно, що тут до цього часу не створено артистичного колективу, який міг би обслуговувати всю нашу Округу.

Свято закінчилось і присутні на залі встали і проспівали Національний гимн, наче стверджуючи, що не згинула надія нашого народу на сили нашої еміграції, яка не погодилася жити під ярмом новітнього окупанта України і тут, у вільній країні Америки гартує свої сили та чекає слушного часу йти на звільнення своєї Батьківщини від московської комуністичної навали.

Є. Є.

ВОЄННІ ПРОБЛЕМИ ПОЛІТИКИ МИРУ

(Продовження із стор. 2-ої)

спеціяльних шпигунських мереж та агентів - одиночок, розсіяних по цілому світі. Американська розвідка цього собі дозволити не може, бо вона не має на це ні фондів ні уповноважень.

Хто в цьому винен? Деякі критики пробують шукати винних серед провідних кол. В якомусь відношенні це правильно, але, головною причиною неуспіхів американської закордонної політики є традиційний американський консерватизм, який все ще існує серед всіх прошарків американського суспільства і з яким увесь час приходиться боротися Президентові та іншим членам його уряду.

Другим фактором, на який орієнтується Президент у своїй закордонній політиці є, як було вже згадано, діяльність воєнних науково - дослідних інституцій. В обов'язок цих інституцій входить використати промисловий потенціял країни для рішення воєнних проблем. Ці інституції, по суті є організатором наукової праці в збройних силах і роля їхня є надзвичайно важна.

Для Америки одинокий шлях забезпечення переваги над СССР, як над потенціяльним противником ,полягає у використанні свого технічного генія для випередження СССР в розвитку озброєння. Тут слід зазначити, що часто вживаний нами „вираз „озброєння" не цілком правильний, бо на повне озброєння може собі дозволити навіть така багата країна, як Америка, лише раз на 30 років. Тому під озброєнням треба розуміти переозброєння, тобто, заміну устарілих видів зброї новими. Увесь процес переозброєння відбувається поступово, по окремими родам зброї, і з більшим натиском не на кількість, а на якість продукцій. При таких умовах праця воєнних науково - дослідних інституцій мусить бути дуже інтенсивна.

В той час, як науковці і техніки своїм високим кваліфікаційним рівнем легко можуть добитися цієї інтенсивности, а воєнне командування, як безпосереднє керівництво практичного освоєння нових видів зброї, цілком добре справляється із своїми обов'язками, — провідні політичні кола, як вища інстанція у всіх ділянках національної оборони, тут виявляють непотрібну повільність а то й явну нерішучість. Ми вже не раз уле свідками, коли важливі воєнні проблеми, попавши для обговорення в Конґрес, із всіма його комісіями та підкомісіями, піддавалися там непотрібно довгим дискусіям і лишалися без рішень довший час. Ми також уже не раз були свідками, коли важливі питання національної оборони ставали об'єктом міжпартійного суперництва.

Це також дає вияснення, чому американська закордонна політика не завжди є такою, якою ми бажали б її бачити.

Оксана Мірза стала „Мис Ст. Пол"

Міннеаполіс, Мінн. — Секретар 345 Відділу УНС в Міннеаполіс проф. Микола Дербуш повідомляє, що новоприєднану членку його союзового Відділу, 19-літню Оксану Мірзу, обрано королевою краси сусіднього міста, Ст. Пол, столиці стейту Міннеаполіс. Місцева преса та часописи всього стейту розписуються про це, подаючи цю вістку враз зі знимкою Оксани. У наголовках підкреслюють, що вона, хоч народилася в Україні й хоч не є громадянкою ні стейту, ні ЗДА, своєю красою та інтеліґенцією заслужила собі на це, щоб стати безконкуренційною красунею столиці Міннесоти.

Оксана, чи як її звуть в дома, Ксеня, прибула зі своїми батьками декілька років тому з Австралії. Покінчивши недавно середню школу, вона заробляє, щоб заощадити на студії музики, які має намір розпочати цієї осени в Міннесотському Університеті, щоб стати учителькою музики. Оксана, крім краси, має дуже гарний голос і часто збагачує українські громадські імпрези своїми сольовими виступами. Останньо вона брала участь у концерті для відзначення 40-ої річниці своєї УАПЦ церкви св. Володимира та Ольги. Оксана є також членом танкової групи „Верховина".

Оксана Мірза

Оксана походить з Закарпаття, яке з батьками покинула в 1944 році, швидко по народженні. Потім еміґраційний шлях повів родину Мірзів до Бельгії, з відти до Австралії, й врешті до ЗДА. Хоч не вихована на Україні, Оксана володіє бездоганно українською мовою, що в один голос підкреслюють американські газети в своїх репортажах про неї. Ксеня Мірза, її батько Михайло, Мама і брат є членами 487 Відділу УНСоюзу в Міннеаполісі.

А. Б.

Уряд Здоров'я остерігає проти споживання сирих і м'яко зварених яєць

Вашингтон. — 11-го липня Уряд Здоров'я видав осторогу, щоб не їсти на м'якго зварених або й сирих яєць, бо у східньо-північних стейтах появилася недуга кишок і шлунка внаслідок того, що люди їли не твердо зварені яйця, або пили їх зовсім не варені. В яйцях має бути якась інфекція, вона не є шкідлива, коли яйця довго варені. Ця недуга появилася в стейтах Ню Йорк, Пенсилвенія, Ню Джерзі і Массачусетс. Ствердили 775 занедужань, які проявляються тим, що хворі мають сильне розвільнення. Найбільше випадків занедужань було в шпиталях, де також легко ствердили, що занедужання спричиняють не добре зварені яйця.

КЛИЧ: СВІЙ ДО СВОГО!

Обов'язує також у життєвому забезпеченні.

ЗАБЕЗПЕЧІТЬСЯ в

УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ!

З великим болем ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Українським Громадянством,
що у Львові, дня 11-го липня 1963 року
відійшла у Вічність по довгій і важкій недузі
наша Найдорожча
СЕСТРА і ТЕТА

Д-р Олена СТЕПАНІВ

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

МАРІЯ з ПЕТРАСЕВИЧІВ МИКИТЕЮК
ДАРІЯ і АНАТОЛЬ ВАЛЮХИ
ІРИНА МЕРГИМИЧ з Родиною

Д-р Володимир СТАНЕЦЬКИЙ
виїхав на літній відпочинок
І ОРДИНАЦІЯ БУДЕ ЗАКРИТА
від 13-го до 30-го липня 1963 р.
Від 30-го липня буде дальше принимати хворих за попереднім зголошенням.

Д-р ІВАН МАКАРЕВИЧ
ВИЇХАВ НА ЛІТНІ ФЕРІЇ
ОРДИНАЦІЯ ЗАКРИТА ВІД
11-липня до 25-го липня 1963 року

Повідомляємо Приятелів і Знайомих, що
В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
НАШОГО БАТЬКА та ДІДУСЯ
бл. п.
АНДРІЯ ШИМАНСЬКОГО
буде відправлена
ПАНАХИДА
у ВІВТОРОК, дня 16-го ЛИПНЯ 1963 р.
о год. 8-ій у вечері
в Українській Православній Церкві
СВ. ПОКРОВИ,
2223 Masher Street у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.
РОДИНА

ГОЛОВНА РАДА БРАТСТВА УСС
ПОВІДОМЛЯЄ
своїх Членів і все Українське Громадянство,
що у Львові, дня 11-го липня 1963 року
померла

Д-р Олена СТЕПАНІВ

кол. хорунжий УСС, четар УГА.

ВІЧНАЯ ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду Ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами Батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їй кращу будучність, а нашій громаді у вільнім світі нового свідомого члена.

Увага! ДІТРОЙТ, Міш. Увага!

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ
Відділів Українського Народного Союзу в Мішіґен
ЗАПРОШУЄ ЧЛЕНСТВО УНСОЮЗУ, ЧЛЕНСТВО ВСІХ ІНШИХ БРАТСЬКИХ СОЮЗІВ ТА ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО МЕТРОПОЛІЇ ДІТРОЙТУ, ВІНДЗОРУ, ТОЛІДО И ОКОЛИЦЬ НА

Союзовий День
(МІЖСТЕЙТОВА ЗУСТРІЧ СОЮЗОВЦІВ)
— що відбудеться —
В НЕДІЛЮ, 21-го ЛИПНЯ 1963 Р. НА „ДІБРОВІ"

У ПРОГРАМІ:
- Відкриття.
- Дозвілля, розваги для старших та молоді.
- Привіти представників братських союзів.
- Льосування цінних виграшів великої фантової льотерії.
- Дитяча льотерія.

БУФЕТ-КУХНЯ ПІД ЗАРЯДОМ ПАНЬ З КОМІТЕТУ.
Комітет

Видання Об'єднання Українських Жіночих Організацій Америки, Інк.
Зредагувала
СТЕФАНІЯ ГАЛИЧИН
Обгортка
мистця П. ХОЛОДНОГО.
Ціна книжки 2.— дол.
в твердій оправі
з срібними витисками $2.50
Книжку можна набути в
"SVOBODA"
81-83 Grand Street
Jersey City 3, N. J.

Придбайте для своїх дітей! Питайте по книгарнях!
Найкращий ПІДРУЧНИК
для початкових кляс рідношкільного і українського парафіяльного шкільництва — це
МИКОЛИ ЩЕРБАКА
ВІРШОВАНА АБЕТКА
у виданні УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ і „СВОБОДИ".
Ілюстрації — ЕДВАРДА КОЗАКА.
ЛЮКСУСОВИЙ, КРЕЙДОВИЙ, БІЛИЙ ПАПІР.
Ціна — 1.50 дол.
Замовлення і належність слати на адресу:
SVOBODA
P. O. Box 346 — Jersey City 3, N. J.

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ПОДІЯ В БРАЗИЛІЇ

(Закінчення зі сторінки 2-ої)

шневий" і „Сусідка". Бразилійська публіка взагалі дуже експансивна, що зайвий раз підтвердилося на українських мистецьких виступах у Бразилії.

Наслідок — надзвичайно добрий. Українці полонили глядачів і слухачів, пресу, радіо, телевізію та міродайні чинники. Всі без винятку численні відгуки — надзвичайно захоплені, для українців найкращі та найбільш потішаючі. Найповажніші часописи столиці Бразилії та міста Ріо де Жанейра тріюмфально відзначають українське народне мистецтво і з глибокою подякою говорять про українських мешканців (еміґрантів і тут роджених) країни, які те мистецтво перенесли через океан, зберегли його, а тепер ним збагачують загальну культуру Бразилії. З того всього, наведемо тут окремі вислови міністра освіти й виховання Бразилії п. Пауло де Тарсо, які бразилійська преса подає в офіційному характері, в характері підсумків фестивалю та плянів на майбутнє в галузі дальшого розвитку народного мистецького фолкльору в країні. Варто тут ще зазначити, що новий міністер походить з північних естад, з українською еміґрацією в Парані і взагалі на півдні Бразилії (Сан Павло, Санта Катаріна, Ріо Ґранде до Сул) та з її народним мистецтвом зовсім необізнаний. Тому його слова і оцінка набувають ще більшої цінности.

Міністер сказав, що Парана може пишатися своїми етнічними фолкльорними групами. А далі дослівно: „Я бачив найкращі популярні балети, як російський та мексиканський, але стверджую, що Українська Група з Куритиби стоїть на висоті найкращих світових ансамблів". За його словами, дисципліна й порядок при виконуванні окремих точок, що панують в Українській Групі, зовсім не схожі на виступи аматорів.

У продовженні міністер деталізував цей свій „коронний" вислів. На нього величезне враження справили совєтський балет Мойсеєва з Ленінграду та мексиканський балет, який недавно здобув світову першість. Але тепер він переконався, що українське народне мистецтво є найкращим у світі. Бразилійський міністер ніби повторив недавні слова маестро Йосипа Гірняка, що тільки тисячолітня культура й традиції могли створити такі пісні й танки, що їм ніхто не дорівнює. Він пообіцяв всіляко сприяти розвиткові народного мистецтва в Бразилії, зокрема етнічним групам у Парані, а насамперед Українській Групі, досягнення якої є здобутками також усього бразилійського мистецького фолкльору.

Таким чином, після постійних першостей у Парані, Українська Фолкльорна Група вийшла на перше місце і у всенародному фестивалі Бразилії, що оце тепер відбувся в столиці країни. Українська Група на тому фестивалі була не тільки єдиною з усіх інших етнічних груп, але вона єдина представляла там естадо Парана. Отже, сьогодні українське народне мистецтво наших поселенців у Парані офіційно, до найвищих державних чинників включно, визнано складовою частиною цілого народного мистецтва Бразилії, тим самим українська культура може набути собі тут широких громадянських прав, звичайно, якщо належно будуть провадити справи самі українці в Бразилії та їхні організації. За осягнення такого стану, здається, уперто змагаються українці Канади.

Досі в Бразилії умови для етнічних груп не виглядали так добре. Всім ще тут в пам'яті так звана „націоналізація", проводжувана за диктатури Жетуліо Варгаса, коли все не-бразилійське (не-португаломовне) було суворо заборонене та розв'язане, в тому числі і українське. Теперішній федеральний уряд вважає себе наслідником Жетуліо Варгаса (переважно походить з партії „ПТБ", яку створив і довгий час очолював Жетуліо Варгас), тому, слід вважати, що зміни відносно етнічних груп у Бразилії зайшли таки вирішального характеру. Через те перспективи перед українцями Бразилії відкриваються доволі привабливі . . .. Хоч загальний стан країни залишає бажати собі багато й багато кращого . . .

Звернув увагу бразилійської преси і той факт, що там же, в столиці, присутні відпоручники двох естадуальних урядів з півночі, офіційно запросили Українську Фолкльорну Групу приїхати до їх естад на гастролі, всі кошти подорожі покриють їх уряди. Запрошено українців приїхати до міст Аракумі і Сан Луїс.

З усього видно, що провідні бразилійські особистості з культурної ділянки мають на думці поширити та поглибити впливи українського народного мистецтва на формування бразилійського фолкльору. Кажемо формування, бо воно, власне, щойно тепер виробляється. Поза надзвичайно простими й сюжетово примітивними — ковбойськими (двоє юнаків, одна дівчина, горілка й довгий ніж) двома - трьома образками „ґаушо" та суто негритянською екзотикою (що майже скрізь — і в Бразилії, і в Чіле, і в Перу, і в ЗДА — в тому фолкльорі більше нема нічого. Через те в естаді Парана вже від років культивують фестивалі етнічних груп (португальської, еспанської, австрійської, української, голляндської, японської, польської та ін.) з розрахунком, щоб з цього згодом зискав для себе, що є кращого, бразилійський фолкльор. Впадає в очі також зацікавлення „ґаушо" українським народним мистецтвом, що особливо виявилося під час недавнього відкриття Площі Україна в головному „ґаушо" - місті Порто Алеґре. Тепер подібне явище спостерігаємо вже і на всебразилійському ґоні, правда, наразі виключно тільки щодо Української Групи.

Тут теж слід зазначити, що за свідченням дійсности, бразилійський слухач і глядач найкраще таки сприймає українське народне мистецтво (хорове й танцювальне), воно йому більш зрозуміле й приємне навіть за таке ж мистецтво португальське та еспанське. Бразилійцям також винятково подобаються українські народні строї, головно вишивки, українські великодні писанки тощо. Вияви такого сприятливого ставлення до українського народного мистецтва вже не раз пробивалися і через пресу, і через виступ міродайних осіб, не кажучи вже про численні відгуки та сприятливі для українців розмови звичайного бразилійського громадянства.

Відтак, не доводиться дивуватись, що вибір Федерального Уряду для участи у всебразилійському народному мистецькому фестивалі певної етнічної групи спинився саме на Групі Українській, а уряд естада Парани надав нашій Групі на тому фестивалі повне представництво від паранського фолкльору. Як бачите, день 23-го червня позначився найбільшою українською подією в Бразилії.

Широким колам українського громадянства і українським організаціям у Бразилії, нам здається, сьогодні випала дуже слушна і сприятлива пора, щоб певною мірою запровадити україніку в систему державного шкільництва, бодай покищо естада Парани. Коли маємо тепер найбільшу українську подію в Бразилії, то її конче слід капіталізувати.

Михайло Килимний

АВСТРАЛІЙСЬКИЙ ГІСТЬ У БІЛОМУ ДОМІ

Прем'єр Австралії Роберт Ґордон Мензіс перебуває тепер у ЗДА і конферував востаннє з президентом Кеннеді в справі австралійсько-американських взаємин. На фото: прем'єр Мензіс (посередині) з австралійським амбасадором до ЗДА Говардом Білом (зліва) в розмові з президентом Кеннеді в Білому Домі.

Вісті з Каліфорнії

Свято матері — силами дітей

Якщо не згадати декорацій сцени з образом Божої Матері, влаштованих Богданом Гіркою, та участи пані О. Романюк, яка, символізуючи Матір - Україну, деклямувала „Молитву Матері" У. Кравченко, вся програма в День Матері 12 травня в Народному Дому в Лос Анджелесі була виконана дітьми. Тут можна було бачити і учнів школи народних танків пана Гири, і учнів школи фортепіяно Лесі Куриленко, і учнів шкіл при церкві св. Андрія Первозванного та „Рідної Школи". Виступали й найменші з новозаснованого гуртка т. зв. „жовтодзюбів" Соні Березовської. Дошкільних діток підготували до свята члени відділу Союзу Українок в Лос Анджелесі. Крім групових виступів, брали участь окремі учасники: Христя Осадца (декл. „Молитву за Маму"), Марія Цап, Леся Полотнянко і Калина Гірка („Три Матері — Матір Божа, Матір - Україна і Рідна Мати"), Богдан Стойко („Іржавець"), Всеволод Гірка („Аве Марія" — на скрипці), та Вибачинський („Мама" і „Я від вас від'їжджаю" — на акордеоні).

На закінчення діти дістали рожі і вручили своїм мамам на залі. Така організація Дня Матері силами самих дітей добра та має справді великий і глибокий зміст.

Ювілей інж. Л. Романюка

У зв'язку з 65-ти літтям та переходом на емеритуру п. Леоніда Романюка відбулося 26-го травня в залі Народного Дому прийняття, що його організував громадський комітет Лос Анджелесу. В цей спосіб українська громада вшанувала 40-літній ювілей військової, громадсько - політичної та церковної діяльности визначного українця в Лос Анджелесі. Численні промовці на святочному обіді підкреслювали заслуги ювілята — сотника Української Армії в боротьбі за свободу України, його енергійну працю на еміграції в Европі та невсипучу діяльність за океаном. Як відомо, крім багатьох інших заслуг, інж. Л. Романюк був одним із організаторів так зв. Української Центральної Репрезентації в Европі після 2-ої світової війни і тим спричинився до багатьох корисних у всіх відношеннях наслідків праці тієї організації. До дня Ювілею наспіло дуже багато письмових і телеграфічних привітань на адресу Ювілята, аж від найвищих українських організацій ЗДА включно. Товариська зустріч громадянства зі своїм визначним діячем в минулому і сучасному була тепла й цікава, до чого спричинились своїми виступами співачки Катерина Дворніченко і Фаїна Дніпростеп та співак Семен Арсієнко. Милу несподіванку зробив синок п-ва Вибачинських, виконавши сольо на піяно. Були й квіти, подарунки та сердечні привітання від усіх існуючих товариств і організацій на терені Лос Анджелесу та від церкви св. Андрія Первозванного. Тостмайстром був інж. Л. Артемовський.

„Героям — Слава !"

Під таким гаслом була удекорована сцена Богданом Гіркою в Народному Домі Лос Анджелесу 2-го червня, у Свято Героїв. Півгодинна, до максимуму насичена й уміло сконденсована доповідь п. інж. Л. Романюка перенесла присутніх у часи дій поляглих героїв, починаючи від прадавніх часів української боротьби за свою свободу аж до сьогоднішніх днів. Доповідь почав промовець і закінчив майже однаковими словами: „Ми мали багато героїв, але ми потребуємо і потребуватимемо ще більше їх в майбутньому". Але катастрофально мала кількість присутніх на святі героїв цього року змусила промовця висловити публічно жаль з того приводу, що ми таки забуваємо своїх героїв, що за нас життя своє віддали. І справді, пару літ тому, коли навіть і власної домівки ще не мали українці Лос Анджелесу, це Свято відзначалося подвійною кількістю присутніх. Підкреслюємо цей факт як алярмуючий і негідний нашого звання політичних еміґрантів. А тим часом і мистецька частина Свята була непересічного рівня. Співали: Фаїна Дніпростеп, Катерина Дворніченко, Семен Арсієнко. Деклямували: Антін Федевич і Оля Романюк.

Іван Овечко

ВАКАЦІЇ

„МАРТА ІН" ЦЕ ВІДПОЧИНКОВЕ МІСЦЕ В ГОРАХ КЕТСКЕЛ

(Від Союзівки лише 2 милі, а від Сумівки 8 миль)

МАЄМО ТО ВИНАЙМУ КІМНАТИ ІЗ ДВОМА ЛІЖКАМИ, І РОДИННІ ІЗ СПАЛЬНЕЮ, КУХНЕЮ, І ЛАЗНИЧКОЮ, ЗИМНА І ТЕПЛА ВОДА, БАСЕЙН ДО КУПАННЯ, ВЕЛИКИЙ ПРОСТІР ДО ЗАБАВИ ДЛЯ ДІТЕЙ, БЛИЗЬКО РІЧКА ДЛЯ ЛОВЛІ РИБ. ПРОВАДИМО РЕСТОВРАНТ, ЦІНИ ДУЖЕ ДОСТУПНІ.

ДОЇЗД із ФІЛЯДЕЛЬФІЇ — їхати цілий час в напрямі північ, виїхати на дорогу число 1, потім число 206, переїхати міст і звернути на право на 209, потім звернути на дорогу 44-55, під'їхати 200 ярдів і звернути на ліво до міста Кергонксон, а дальше буде дороговказ, який вкаже місце.

Бувший власник Ал Сімоноф.

Адреса:

„МАРТА ІН" — P. O. Box 32, KERHONKSON, N.Y.

Тел.: Кергонксон 8851

Щиро Вас запрошуємо і бажаємо приємних вакацій.

Ярослав і Катерина РОСОЛА

HUDSON COUNTY NATIONAL BANK

Jersey City

Bayonne Guttenberg
Hoboken North Bergen
Union City Weehawken

Every Banking Service

Deposits Insured Up To $10,000
By The Federal Deposit Insurance Corporation

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ для ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ з кольоровими ілюстраціями.

Виходить кожного місяця у Видавництві „СВОБОДА" заходами Українського Народного Союзу.

Редаґує КОЛЕҐІЯ з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури.

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА у ЗДА $4.00
у інших країнах — рівновартість тієї суми.
Ціна окремого числа .... 40 центів.

Адреса:

"SVOBODA" — 'VESELKA"
P. O. Box 346 — Jersey City 3, N. J., USA

ХОЧЕТЕ ЗНАТИ, як жевріла іскра української свідомости в другій половині минулого віку і як народжувалася та сила, яка збудувала Українську Державу, — то читайте:

„СПОГАДИ" ЄВГЕНА ЧИКАЛЕНКА

Цю велику на 504 ст. книгу читається немов цікаву повість.

Ціна тільки $3.50

Замовляти в:

"SVOBODA"
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

• HELP WANTED FEMALE •

Нагода для РЕЄСТРОВАНИХ МЕДСЕСТЕР

Шифти 3-11 і 11-7

Добра платня, відмінні платні, бенефіти, приємна атмосфера.

Телефонувати або писати:

Mrs. Jeanette Hauptman
WESTCHESTER SQUARE HOSPITAL
2475 St. Raymond Avenue
Bronx, N.Y.
TA 8-6600

• REAL ESTATE •

ENGLEWOOD, N. J.
НА ВЕРШКУ.

20 хвилин до Ню Йорку. ½ акра, 4 спальні, великі шафи, 3 лазнички, магоневі панелі в їдальні, 70 ft. викінчений підвал, "air conditioned". Подвійний ґараж, двері електрично контрольовані з авта. $65.000.

Mr. SCHAFFRAN—owner
201 LO 8-1043
or N.Y.C. JU 6-3233

RESORT in beautiful CATSKILL MTS.

Opportunity of lifetime. Old established 25 bedroom, kitchen, dining room fully equipped, natural swimming pool. 7 acres of land on main h'way Rt. 28 N. Y. Bus stop at door. Price $38,000, down payment $12,000, balance mortgage.

MATYAS LODGE
PINE HILL, N. Y.

ASTORIA, N. Y.

6-род. мур., 5 кімн. апартаменти. Прихід $4,900. Близько стації. Ціна $29,750.

Закрито в липні в суботи і неділі.

GENOVESE REALTY
RA 8-1120

MANHATTAN:

East 5th St. біля Ave. "A". Дохід: $11,155.00. Ціна: $65.000.
East 5th St. біля 2nd Ave. 19-род. Дохід: $12,027. Ціна: $66,000.
East 6th St. біля Укр. Школи. 10-род. Дохід: $8,500. Ціна: $44,000.
East 6th St. біля Укр. Школи. 10-род. Дохід: $7,000. Ціна: $37,000.
2nd Avenue біля Укр. Школи і церкви 28-род. і 7 крамниць, все рентоване. Дім має елевейтор. Дохід: $30,000. Ціна: $200.000.

Рівнож маємо 3 доми на St. Marks Place в ціні від $40 до $75,000 і в інших дільницях великого міста, на 2, 3, 4 і 6 род. Приходіть або телефонуйте до

W. CHUPA
Lic. Real Estate Broker
240 East 6th Street
NEW YORK 3, N.Y.
Tel.: OR 4-5340
(По год. 6-ій GR 7-6131)

ОКОЛИЦЯ ЗООЛОҐІЧНОГО ПАРКУ

2-род. 2 по 5 кім. мешкання, навпроти парку, викінчений підвал, олива. Ціна $16.800.
8-род., чинш $7,926, ціна $33,000.
9-род., чинш $6,564, ціна $28.500.
13-родинний, чинш $9,000, ціна $41,000.

•

172 вул. E. 936. 14-род. + два склепи, наріжний, чинш — $11.628. Ціна $46.000.
139 вул. 12-род., чинш $6,700. Ціна $20,000.

W. KOZICKY
391 East 149th Street
BRONX, N.Y.
ME 5-4422

В ВІБЛІОТЕЦІ „ВЕСЕЛКИ", дитячого журналу появилась друком книжечка

Ірини НАРІЖНОЇ

Казка про трьох ведмедиків

Ілюстрації й обкладинка Петра ХОЛОДНОГО

Ціна: 0.50 дол.

Замовлення і належність просимо надсилати до:

SVOBODA
P. O. Box 346
JERSEY CITY, N.J.

ПОШУКУВАНІ ЗААВАНСОВАНІ РАДІО-СПЕЦІЯЛІСТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІДДІЛУ ГОЛОСУ АМЕРИКИ.

Праця у Вашинґтоні, Д. К. Кандидати мусять мати мінімум три роки безперервного досвіду у плянуванні, писанні і редаґуванні аналіз новинок, скрипт статтей, артикулів або документарних статтей і т. д. українською мовою для передавання за границю або публікування.

В цей досвід мусить бути включений також нагляд над персоналом письменників і редакторів. Подання на працю можуть зголошувати особи з цими усіми кваліфікаціями, що знають українську мову, як свою рідну. Мусять бути громадянами ЗДА. Платня від $9.475 до $11.150 на рік плюс інші бенефіти, залежно від досвіду і здібности аплікапта і висліду іспиту.

За дальшими інформаціями і формулярами аплікацій пишіть до:

Mr. Horace R. Holmes,
Employment Officer, Personnel Division, U. S. Information Agency, Room 749,
1776 Pennsylvania Avenue, N. W.,
Washington 25, D. C.

У гостях добре, дома ліпше

Історичне оповідання.

ЦІНА — 85¢

"SVOBODA"
81-83 Grand Street
JERSEY CITY 3, N.J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СЕРЕДА, 17-го ЛИПНЯ 1963 р.:

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Клюб Поступовий, 70 Відд. о год. 7-ій веч. в УНДомі при 96 Fleet Street. — П. Костик, секр.

П'ЯТНИЦЯ, 19-го ЛИПНЯ 1963 р.:

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Збори Т-ва Українська Січ, Відд. 170, о год. 6-ій веч. в УНДомі при 90-96 Фліт вулиці. Проситься членів вирівняти свої вкладки. — І. Грабар, секр.

Посмертні згадки

АННА СТРИКОВСЬКА, довголітня членкиня Т-ва Любов, 45 Відд. УНСоюзу у Філядельфії, Па., упокоїлася в Бозі по тяжкій і довгій недузі, 2-го червня 1963 р., проживши 69 років, з яких 47 р. була членкою 45 Відд. Родилась Покійна в с. Волоще, Самбірського пов., Зах. Україна. Полишила в тяжкому смутку мужа Василя, сина Лева, 2 доньки: Олену і Анну, 6 внуків. Всі вони були і є членами УНС, 2 стриєчні сестри, одну в Філядельфії а другу в Канаді. Похорон відбувся 6-го червня ц. р. з церкви св. Володимира при участі Родини і Членів Відділу. Похована на цвинтарі Oakland. Вічна Їй Пам'ять.

М. Сеник, секр.

РУТИЛО СЕПКО, довголітній член Т-ва Запорозька Січ, 367 Відд. в Рочестер, Н. Й. упокоївся по важкій недузі 29-го червня 1963 р. Покійний родився в Личинці, Рогатинського пов., Зах. Україна 2-го липня 1882 р. До Союзу вступив в листопаді 1916 р. Полишив в смутку 1 сина Івана та внуків. Похорон відбувся 1-го липня з похорон. заведення до церкви св. Йосафата, а відтак на цвинтар при участі Знайомих і Членів Відділу. В. И. П.

В. Попович, секр.

АННА ГАВРИЛЕЦЬ, членкиня 5 Відділу УНСоюзу в Асторії, померла в Brook Freed, Conn., по тяжкій недузі, проживши 48 літ. Оставила мужа Петра і сестру Жулю. Тіло Покійної похоронено на St. Michall Cemetery на Асторії, при участі Родини і Членів 5-го Відділу 9-го липня ц. р. Вічна Їй Пам'ять.

І. Сидор

ARKA Company DEPARTMENT STORE
48 E. 7th St.
Tel.: GR 3-3550, New York City

НАЙКРАЩІ машини до писання — марки „ОЛІМПІЯ" — українські і англійські тільки в АРЦІ.

Увага! Увага!
ВИСИЛКОВЕ БЮРО
Roman Parcel Service
141 2nd Ave., New York City
Tel.: GR 5-7430

Висилає авта, холодільники, телевізори і т. д.

В ЛИПНІ і СЕРПНІ в НЕДІЛІ ЗАКРИТО.

• BUSINESS OPPORTUNITY •

На продаж в НЮ ЙОРКУ
LUNCHEONETTE & ICE CREAM PARLOR

Засновано тому 45 років.
Продається з уваги на вік.

Телефон:
GR 7-9404

• ДО ВИНАЙМУ •

ДО ВИНАЙМУ
4 УМЕБЛЬОВАНІ КІМНАТИ

для самітніх чоловіків по $6.00 на тиждень. Дзвонити ранками до 9-ої години

AS 4-4567

ЗЕЛА, ЯКІ БУЛИ УЖИВАНІ ВІД ТИСЯЧУ РОКІВ І ПРИНОСИЛИ ПОЛЕГШУ ПРИ БАГАТЬОХ НЕДОМАГАННЯХ

ПОРУЧАЄМО ТАКІ:

На ревматизм — Elde Root 100 пігулок — $4.00;
На болі нирок і міхура — Hebkaps, No. 85 — 100 пігулок — $4.00;
На високе тиснення крови — H.B.T. — 100 піг. — $4.00;
На нерви — зелові пігулки No. 91 — 100 піг. — $4.00;
При „зміні життя" — Hot Flashes Corn Seal Compound пігулки, 100 — $4.50;
При запаленні жовчевого мішочка — GBT пігулки — 100 — $4.00;
При болячках шлунка Ulcerine — сконцентрований екстракт зел — 1½-місячне лічення — $6.50.

KIEHL PHARMACY, Inc.
заснована 1851.
Chemists and Druggists
109 3rd Avenue
поміж 13-ою і 14-ою вул.
NEW YORK, N. Y.

• Funeral Directors •

Theodore WOLINNIN, Inc.
Директор Похоронного Заведення
123 East 7th Street
NEW YORK, N. Y. (9)
Tel.: GR 5-1437
СОЛІДНА ОБСЛУГА.

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
Completely AIR CONDITIONED

Займається ПОХОРОНАМИ в СТЕЙТІ NEW JERSEY.

Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна й найкраща. У випадку смутку в родині, кличте, як в день, так і в ночі:

John KOWALCHYK
129 GRAND STREET
(cor. Warren Street)
JERSEY CITY 2, N. J.
Te.: HEnderson 4-5131

Петро ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК

Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ.

Контрольована температура. Модерна капліця до ужитку ДАРОМ.

Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

Тарзан, 5065. Несподівана допомога!

JUST WHEN THE DESPERATE FUGITIVES HAD HOPES OF ESCAPING FROM THEIR ENEMY, PROFESSOR SUTTON STUMBLED AND FELL!

A VENGEFUL LIZARD-MAN SPURRED HIS MOUNT AND MOVED IN FOR THE KILL--

WHEN SUDDENLY, UNEXPECTEDLY, HE WAS STOPPED BY A DEADLY AIMED WAR CLUB! 10-31-5065

Саме тоді, як одчайдушні втікачі мали надію, що їм вдасться втекти від їхніх ворогів, — професор Суттон спотикнувся і впав!

Мстива ящіркова людина пришпорила свою ящірку і намірилася вбивати, —

коли нагло й несподівано перешкодила її в цьому воєнна палиця, що вдарила її з великою цільністю!